"बालमैत्री पद्धति र व्यवहार, समृद्ध चुलाचुलीको आधार"

बालमैत्री स्थानीय शासनका सेवा प्रवाहसम्बन्धी सूचकहरु

बाल बचाउसम्बन्धी सूचकहरु

१ गर्भवती महिलाहरुले कम्तिमा प्रसूतिपूर्व ४ पटक र प्रसूतिपश्चात् आमा र नवजात शिशुको कम्तिमा ३ पटक स्वास्थ्य जाँच गराएको हुनु पर्नेछ ।
२ सबै गर्भवती महिलाले टिटनास र भ्यागुते रोग (टिडी) विरूद्धको २ वटा खोप लिएको हुनु पर्नेछ ।
३ गर्भवती तथा सुत्केरी आमाहरुले आईरन चक्की (जम्मा २२५ वटा) खाएको हुनु पर्नेछ ।
४ गर्भवती आमाको दक्ष स्वास्थ्यकर्मीबाट सुत्केरी गराउनु पर्नेछ ।
५ ६ महिनासम्मको शिशुलाई आमाले अनिवार्य रुपमा पूर्ण स्तनपान गराएको हुनु पर्नेछ ।
६ ६ महिनादेखि पाँचवर्ष मुनिका सबै बालबालिकालाई वर्षको २ पटक भिटामिन 'ए' क्याप्सुल र २ देखि ५ वर्षसम्मका बालबालिकालाई जुकाको औषधी खुवाउनु पर्नेछ ।
७ जन्मेको १५ महिनाभित्रका सबै बालबालिकाले नेपाल सरकारले तोकेका सबै र पूर्ण खोप प्राप्त गरी पूर्णखोपयुक्त घोषणा भएको हुनु पर्नेछ ।
८ एच्.आई.भी सङ्क्रमित आमाबाट जन्मिएका सबै बालबालिकाले ब्चख एचयउजथबिहष्क पाएको हुनु पर्नेछ ।
९ सबै घरपरिवारले आयोडिनयुक्त नुनको प्रयोग गरेको हुनु पर्नेछ ।
१० कमतौल र पुड्को र ख्याउटेपन हुने पाँचवर्ष मुनिका बालबालिकाको सङ्ख्यामा कमी आएको हुनु पर्नेछ ।
११ अति कडा कुपोषण भएका बालबालिकाको सङ्ख्यामा शून्य भएको हुनु पर्नेछ ।
१२ सबै घरधुरिमा आधारभूत तहको खानेपानीको सुविधा उपलब्ध भएको हुनु पर्नेछ ।
१३ चर्पी गएपछि, बालबालिकाको दिसाधोए पछि, फोहोरवस्तु धोएपछि, खानाखानु/खुवाउनु अगाडी अनिवार्य रुपमा साबुन पानीले हातधुने परिपाटीको विकास भएको हुनु पर्नेछ ।
१४ प्रत्येक घरपरिवारले शौचालयको प्रयोग गरेको तथा खुल्ला दिसामुक्त घोषणा भएको हुनु पर्नेछ ।

बाल संरक्षणसम्बन्धी सूचक

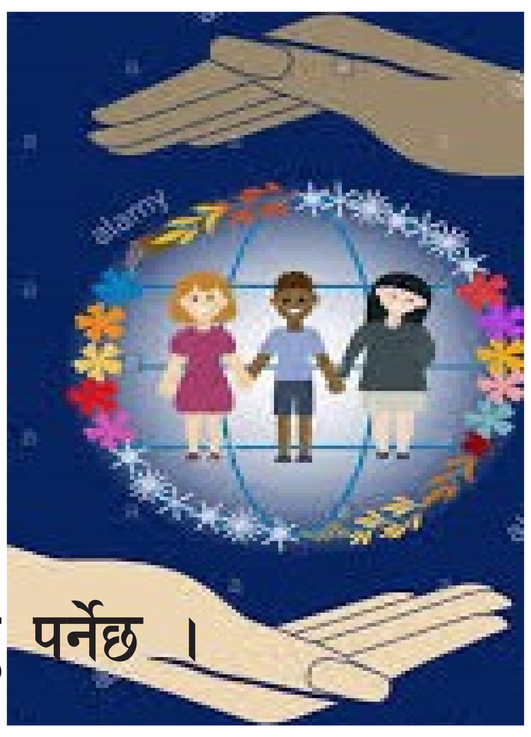

१ ५ वर्षमुनिका सबै बालबालिकाको जन्मदर्ता भएको हुनु पर्नेछ ।
२ निकृष्ट प्रकारको बालश्रम अन्त्य गर्दै प्रभावित बालबालिकाको पुनर्स्थापना भएको हुनु पर्नेछ ।
३ स्थानीय तहमा बालविवाह मुक्त भएको हुनुपर्ने छ ।
४ घरपरिवार, समुदाय, सार्वजनिक स्थान (विद्यालय, सामाजिक चार्डपर्व भेला) मा बालबालिका विरूद्ध हुने हिंसा, वेचबिखन, शोषण, वेवास्था र दुर्व्यवहारमा कमी आएको हुनु पर्नेछ ।
५ समुदायमा आधारित बाल संरक्षण प्रणाली स्थापित भई सञ्चालनमा आएको हुनु पर्नेछ ।
६ भेदभाव, छुवाछुतजस्ता सामाजिक कुप्रथा हटेको हुनु पर्नेछ ।
७ स्थानीय तह वा समुदायले १४ वर्ष मुनिका असहाय बालबालिका भएमा नीजको संरक्षण गर्न विशेष ब्यवस्था गरेको हुनु पर्नेछ ।
८ स्थानीय तहमा सडक बालबालिकाको सङ्ख्या शून्य भएको हुनु पर्नेछ । (सडक बालबालिका भएमा बालगृहमा राखी ब्यवस्थापन भएको हुनु पर्नेछ)
९ स्थानीय तहमा रहेका विद्यालयहरुले बालबालिकालाई शारीरिक र मानसिक यातना दिएको हुने छैन ।
१० कूलतमा लागेका बालवालिकाको लागि बालसुधार गृहमा राख्ने ब्यवस्था मिलाएको हुनुपर्नेछ ।

बाल विकाससम्बन्धी सूचकहरु

१ ३ देखि ४ वर्ष उमेर पुगेका सबै बालबालिकाहरु प्रारम्भिक बालविकास कक्षामा भर्ना भई टिकाउ दर शत्प्रतिशत रहेको हुनेपर्नेछ । (फरक क्षमता भएका बालबाकिलाको हकमा विशेष ब्यवस्था गर्नु पर्नेछ)
२ ५ देखि १४ वर्ष उमेर समूहका शत्प्रतिशत बालबालिकाले आधारभूत शिक्षा (१ कक्षादेखि ८ सम्म) पूरा गरेको हुनु पर्नेछ ।
३ प्रत्येक विद्यालयमा खानेपानीको सुविधासहित छात्राछात्रको लागि अलगअलग शौचालयको ब्यवस्था भई प्रयोग भएको हुनु पर्नेछ ।
४ सबै विद्यालयका पूर्वाधार (कक्षा काठो, फर्निचर, खेलमैदान, खानेपानी धारा) बालमैत्री, अपाङ्गमैत्री र सुरक्षित भएको हुनु पर्नेछ ।
५ प्रत्येक बिद्यालयमा अतिरिक्त कृयाकलापसम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन भएको हुनु पर्नेछ ।
६ सबै विद्यालयमा कुहिने र नकुहिने फोहोर अलगअलग बिर्सजन गर्ने ब्यवस्था गरेको हुनु पर्नेछ ।

बाल सहभागितासम्बन्धी सूचकहरु

१ स्थानीय तहमा समावेशी आधारमा बाल सञ्जाल गठन भई क्रियाशिल (न्यूनतम् तीनवटा बैठक र कार्यक्रम सञ्चालन) रहेको हुनु पर्नेछ ।
२ स्थानीय तहका टोल र विद्यालयमा समावेशी आधारमा बालक्लब गठन भई क्रियाशिल (न्यूनतम् तीनवटा बैठक र कार्यक्रम सञ्चालन) रहेको हुनु पर्नेछ ।
३ पाँच कक्षाभन्दा माथि अध्ययन अध्यापन हुने विद्यालयमा ब्यवस्थापन समितिमा बालक्लवको प्रतिनिधित्व भएको हुनु पर्नेछ ।
४ स्थानीय स्वास्थ्य ब्यवस्थापन समितिमा बालक्लव वा सञ्जालको प्रतिनिधित्व भएको हुनु पर्नेछ ।
५ स्थानीय तहमा रहेका बालबालिकासम्बन्धी सरोकारका संरचना र समितिहरुमा १२ देखि १८ वर्षसम्मका बालबालिकाहरुको सहभागिता सुनिश्चित गरिएको हुनु पर्नेछ ।
६ बालभेलाबाट भाग भई आएको योजनाहरु स्थानीय तहको योजनामा समावेश भएको हुनु पर्नेछ ।

बालमैत्री स्थानीय शासन, गाउँसमिति
चुलाचुली गाउँपालिका, चुलाचुली, इलाम

चुलाचुली गाउँपालिका
गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय
चुलाचुली, इलाम

"बालमैत्री पद्धति र व्यवहार,
समृद्ध चुलाचुलीको आधार"

बालमैत्री स्थानीय शासनका संस्थागत सूचकहरु

१ समुदाय, वडा र गाउँपालिका तहमा बालमैत्री स्थानीय शासन समितिहरू गठन भई क्रियाशील भएको हुनु पर्नेछ ।

२ स्थानीय तहहरुले आफ्नो लागि बालमैत्री आचारसंहिता र नीतिनियम तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको हुनु पर्नेछ ।

३ गाउँपालिकामा कम्तिमा एक बाल उद्यानसहितको बालमैत्री सिकाइ स्रोतकेन्द्र सञ्चालनमा रहेको हुनु पर्नेछ ।

४ बालबालिकाको बस्तुगत विवरण (प्रोफायल) को आधारमा स्थानीय तहको विकास योजना र बालबालिकाको लगानी योजना तर्जुमा भई कार्यान्वयन भएको हुनु पर्नेछ ।

५ स्थानीय तहको योजना तर्जुमा पूर्व बार्षिक रुपमा वडा र गाउँ तहमा बालभेला आयोजना गरी बालभेलाले प्राथमिकता तोकेका विषयलाई स्थानीय तहको योजना तर्जुमा प्रक्रियामा समावेश गरिएको हुनु पर्नेछ ।

६ स्थानीय तहमा बालबालिकासम्बन्धी स्थिति-पत्र तयारी र प्रकाशन तथा अद्यावधिक भएको हुनु पर्नेछ ।

७ प्रारम्भिक बालविकास केन्द्रहरुले स्थानीय तहले तोकेको न्यूनतम् मापदण्ड पूरा गरेको हुनु पर्नेछ ।

८ विद्यालयले कक्षा ६ देखि १० सम्मका विद्यार्थीको लागि बालमैत्री, वातावरणमैत्री र विपद् व्यवस्थापनसम्बन्धी अतिरिक्त कक्षा सञ्चालन गरेको हुनु पर्नेछ ।

९ आधारभूत शिक्षापश्चात् विद्यालय शिक्षाबाट वञ्चित भएका बालबालिकाहरुले जीवन उपयोगी शिक्षा (व्यवसायिक तथा सीपमूलक तालिम) प्राप्त गरेको हुनु पर्नेछ ।

१० स्थानीय तहमा रहेका प्रहरी (कार्यालय) चौकीहरुमा बालमैत्री कक्ष वा बालमैत्री सम्पर्क इकाई रहेको हुनु पर्नेछ ।

११ विद्यार्थी सवार हुने शैक्षिक संस्थाका सवारी साधनहरु स्थानीय तहले तोकेको न्यूनतम् मापदण्डअनुसार बालमैत्री र अपाङ्गमैत्री भएको हुनु पर्नेछ ।

१२ स्थानीय तहको प्रशासकीय कार्यालयमा स्तनपान कक्षाको व्यवस्था भएको हुनु पर्नेछ ।

१३ बसपार्क, सिनेमा हल, हाटबजार, खेलमैदानजस्ता सार्वजनिक स्थलहरुमा बालमैत्री शौचालय र खानेपानी धाराको व्यवस्था भएको हुनु पर्नेछ ।

१४ स्थानीय तहको विपद् व्यवस्थापन योजनामा विपद्को समयमा बालबालिकाको आवश्यकता सम्बोधन गर्ने प्रावधान समावेश भएको हुनु पर्नेछ ।

१५ विपद्को समयमा बालबालिका तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको विशेष सहयोगको लागि संस्थागत व्यवस्था भएको हुनु पर्नेछ ।

बालमैत्री स्थानीय शासन, गाउँसमिति
चुलाचुली गाउँपालिका, चुलाचुली, इलाम

चुलाचुली गाउँपालिका
गाँउकार्यपालिकाको कार्यालय
चुलाचुली, इलाम